

КОНКУРЕНТНІ СТРАТЕГІЇ ЛОГІСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ СУЧАСНОГО РИНКУ

¹Вінницький національний технічний університет;

Анотація

У дослідженні досліджено особливості формування конкурентних стратегій логістичних підприємств в умовах сучасного ринку. Розглянуто теоретичні підходи М. Портера до класифікації конкурентних стратегій (лідерства за витратами, диференціації та фокусування) та проілюстровано їх застосування на прикладах міжнародних і вітчизняних логістичних компаній. Обґрунтовано, що поєднання стратегічного управління з впровадженням сучасних інформаційних технологій є ключовим чинником підвищення конкурентоспроможності логістичних підприємств.

Ключові слова: логістика; конкурентні стратегії; логістичні підприємства; конкурентоспроможність; стратегічне управління.

Abstract

The article examines the formation of competitive strategies of logistics enterprises in the modern market environment. The theoretical framework proposed by M. Porter – cost leadership, differentiation, and focus strategies – is analyzed and illustrated through practical examples of international and Ukrainian logistics companies. It is argued that the combination of strategic management and modern information technologies is a key driver of competitiveness for logistics enterprises.

Keywords: logistics; competitive strategies; logistics enterprises; competitiveness; strategic management.

Вступ

Сфера логістики відіграє важливу роль у забезпеченні ефективного функціонування підприємств та розвитку національної економіки. Зростання обсягів міжнародної торгівлі, розвиток електронної комерції та підвищення вимог споживачів до швидкості доставки зумовлюють посилення конкуренції між логістичними компаніями. У таких умовах підприємства змушені формувати та реалізовувати ефективні конкурентні стратегії.

Метою роботи є дослідження основних конкурентних стратегій логістичних підприємств та визначення особливостей їх застосування у практичній діяльності.

Результати дослідження

Логістичні підприємства функціонують у середовищі високої конкуренції, що змушує їх постійно вдосконалювати організацію логістичних процесів і підвищувати якість послуг. Конкурентна стратегія визначає довгостроковий напрям розвитку підприємства та способи досягнення конкурентних переваг на ринку логістичних послуг.

Теоретичні основи формування конкурентних стратегій підприємств досліджували такі науковці, як М. Портер, Є. Крикавський, М. Окландер та інші. М. Портер виділив три базові конкурентні стратегії: лідерство за витратами, диференціацію та фокусування [1]. У логістичній сфері ці стратегії можуть проявлятися через оптимізацію транспортних маршрутів, використання сучасних інформаційних систем та підвищення якості обслуговування клієнтів.

Стратегія лідерства за витратами передбачає мінімізацію витрат на логістичні операції. Для логістичних підприємств це може досягатися шляхом оптимізації маршрутів перевезень, ефективного використання складських площ та автоматизації логістичних процесів. Наприклад, міжнародна компанія DHL активно використовує системи оптимізації транспортних маршрутів і автоматизовані складські комплекси, що дозволяє зменшувати витрати на перевезення та підвищувати швидкість обробки вантажів.

Стратегія диференціації полягає у створенні унікальних послуг або додаткової цінності для клієнтів.

У сфері логістики це може бути забезпечення швидкої доставки, надання додаткових сервісів або використання сучасних цифрових платформ для відстеження вантажів. Наприклад, українська компанія «Нова пошта» реалізує стратегію диференціації шляхом розвитку мережі поштоматів, мобільних додатків та сервісів відстеження посилок у режимі реального часу. У 2023 році компанія доставила понад 400 млн. відправлень, що свідчить про ефективність обраної стратегії.

Стратегія фокусування передбачає орієнтацію підприємства на певний сегмент ринку або спеціалізацію на окремому виді логістичних послуг. Наприклад, деякі логістичні компанії спеціалізуються виключно на перевезенні великогабаритних або небезпечних вантажів, що дозволяє їм формувати професійну експертизу та займати стійкі позиції у вузькому сегменті ринку.

У вітчизняній науковій літературі питання стратегічного управління логістичними підприємствами досліджували Є. В. Крикавський [2] та М. А. Окландер [3], акцентуючи увагу на специфіці адаптації конкурентних стратегій до умов українського ринку. В. І. Сергєєв [4] розглядає конкурентні стратегії як інструмент підвищення ефективності бізнес-логістики в умовах глобалізації.

Важливим фактором формування конкурентних стратегій є впровадження сучасних інформаційних технологій. Використання систем управління транспортом (Transportation Management System, TMS), складських систем (Warehouse Management System, WMS) та систем планування ресурсів підприємства (Enterprise Resource Planning, ERP) дозволяє логістичним компаніям координувати рух вантажів, контролювати запаси та аналізувати ефективність логістичних операцій.

Крім того, логістичні підприємства активно використовують цифрові платформи для взаємодії з клієнтами та партнерами. Такі рішення дозволяють клієнтам отримувати інформацію про місцезнаходження вантажів, планувати перевезення та контролювати виконання замовлень. У результаті підприємства можуть швидше реагувати на зміну попиту та ефективніше організовувати логістичні процеси.

Висновки

У сучасних умовах розвитку ринку логістичні підприємства змушені формувати ефективні конкурентні стратегії для збереження та зміцнення своїх позицій. Використання стратегій лідерства за витратами, диференціації та фокусування дозволяє підприємствам підвищувати ефективність діяльності та адаптуватися до змін ринкового середовища. Практичний досвід логістичних компаній свідчить, що поєднання стратегічного управління з використанням сучасних технологій сприяє розвитку підприємств та підвищенню їх конкурентоспроможності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Porter M. Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors. New York : Free Press, 2008. 396 p.
2. Крикавський Є. В. Логістика : підручник. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2016. 456 с.
3. Окландер М. А. Логістика підприємства : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 312 с.
4. Сергєєв В. І. Логістика в бізнесі : підручник. Київ : КНЕУ, 2017. 416 с.

Безп'ятчук Анна Василівна – студентка групи 1Л-25б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця.

Науковий керівник: Косарук Олена Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри менеджменту, маркетингу та економіки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця.

Bezpyatchuk Anna – student of group 1L-25b, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia,

Supervisor: Kosaruk Olena – PhD, Associate Professor of the Department of Management, Marketing and Economics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.